



JOURNAL of SOCIAL and HUMANITIES SCIENCES RESEARCH (JSHSR)

Uluslararası Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırma Dergisi

Received/Makale Geliş 20.11.2021
Published /Yayınlanma 30.12.2021
Article Type/Makale Türü Research Article

Citation/Alıntı: Ertem, İ. S. (2021). Okuma becerileri ve dijital kişiselleştirme. *Journal of Social and Humanities Sciences Research*, 8(77), 3137-3143.
<http://dx.doi.org/10.26450/jshsr.2872>



Doç. Dr. İhsan Seyit ERTEM

<https://orcid.org/0000-0002-1583-5591>

Gazi Üniversitesi, Gazi Eğitim Fakültesi, Temel Eğitim Bölümü, Ankara / TÜRKİYE

OKUMA BECERİLERİ VE DİJİTAL KİŞİSELLEŞTİRME

READING SKILLS AND DIGITAL PERSONALIZATION

ÖZET

Dijital kişiselleştirme; eğitim, tasarım, mühendislik ve psikoloji gibi alanlara uygulanmasıyla ortaya çıkan disiplinler arası bir araştırma alanıdır ve "dijital kişiselleştirme devrimi" olarak adlandırılmaktadır. Okuma eğitiminde dijital kişiselleştirmenin büyük bir potansiyele sahip olduğu söylenebilir. Bu dijital kişiselleştirme potansiyelini sadece öğretim yöntemi (bireysel öğretim) ve materyal (çocuk kitapları, oyuncaklar) boyutunda değil aynı zamanda ticari olarak düşünebiliriz. Geleneksel basılı kaynaklarda kişiselleştirmeyi sağlamak çok kolay değil ancak dijital teknolojilerde daha rahat ve birçok alternatifini bulunuyor. Okullarda yer alan etkileşimli beyaz tahtalar, bilgisayarlar, mobil teknolojiler dijital kişiselleştirmenin sınıf ortamına entegrasyonunu kolaylaştırmaktadır. Bazı eğitimcilerin öğretmenlerin rollerini azaltması, dikkat dağınıklığına yol açması, kişisel veri güvenliği, ticarileşme gibi gerekçelerle olumsuz görüşleri olmasına rağmen dijital kişiselleştirmenin motivasyonu, hayal gücü ve yaratıcılığı artırdığı konusunda araştırma sonuçları bulunmaktadır. Bu çalışmada kişiselleştirme ve dijital kişiselleştirme kavramları açıklanmıştır. Okuma becerilerinin kazandırılmasında geliştirilmesinde dijital kişiselleştirmeyi nasıl kullanabiliriz ve uygulayabiliriz? Sorularına cevap aranmıştır. Dijital kişiselleştirmenin hangi okuma becerilerinin gelişiminde katkı sağladığı ve nasıl uygulanması gerektiği konularında uygulamalı araştırmalara ihtiyaç duyulmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Dijital kişiselleştirme, eğitim teknolojisi, kişiselleştirme, okuma becerileri.

ABSTRACT

Digital personalization is an interdisciplinary research field that has emerged with its application to fields such as education, design, engineering and psychology and is called the "digital personalization revolution". It can be said that digital personalization in reading education has great potential. We can think of this digital customization potential not only in terms of teaching method (individual teaching) and material (children's books, toys) but also commercially. It is not easy to provide personalization in traditional printed resources, but digital technologies are more comfortable and have many alternatives. Interactive whiteboards, computers and mobile technologies in schools facilitate the integration of digital personalization into the classroom environment. Although some educators have negative opinions due to reasons such as reducing the role of teachers, causing distraction, personal data security, commercialization, there are research results that digital personalization increases motivation, imagination, and creativity. In this study, the concepts of personalization and digital personalization are explained. How can we use and apply digital personalization in the acquisition and development of reading skills? Answers to these questions were

sought. There is a need for applied research on which reading skills contribute to the development of digital personalization and how it should be applied.

Keywords: Digital personalization, educational technology, personalization, reading skills.

1. GİRİŞ

2. OKUMA ve OKUMA BECERİSİ

Okuma kelime tanıma, anlama, akıcılık ve motivasyon gibi farklı bileşenleri içeren çok yönlü, dinamik ve karmaşık bir süreçtir. Geçmişten bu yana okumanın farklı tanımları yapılmış, farklı boyutlara vurgu yapılmış ancak ortak bir tanıma ulaşılamamıştır. Harf ve sözcükleri tanıyarak anlam kurma süreci olarak gören tanımların yanında "okuma, yazılı ve yazısız kaynaklar, okuyucu ve çevrenin karşılıklı etkileşimi sonucu oluşan anlam kurma sürecidir" şeklinde genişleterek açıklayan tanımlar da mevcuttur (Coşkun, 2002). Bir başka tanım ise "Okuma, bilişsel davranışlarla psikomotor becerilerin

Issue/Sayı: 77

Volume/Cilt: 8

jshsr.org

ISSN: 2459-1149

ortak çalışmasıyla, yazılı sembollerden anlam çıkarma etkinliğidir.” (Demirel akt. Coşkun, 2002). Akyol (2015) okumayı; “Ön bilgilerin kullanıldığı, yazar ve okuyucu arasındaki etkili iletişime dayalı, uygun yöntem ve amaç doğrultusunda, düzenli bir ortamda gerçekleştirilen anlam kurma süreci.” olarak tarif etmektedir. Tanımlardan da görüleceği üzere okuma geniş bir öğrenme alanını kapsamaktadır. Okuyucunun ön bilgisi, yazar ve okuyucu arasındaki iletişim, öğretmenin kullandığı farklı yöntemler ve okuyucunun nitelikli katılımı anlam kurma sürecinin gerçekleşmesine katkıda bulunur (Akyol, 2015).

Okuma becerisi ailede başlar, okul öncesinde devam eder ve ilkokulda formal yapıya kavuşur. Okuma becerisi akademik başarı üzerinde etkili olduğu için doğru ve sürekli çalışma içinde olunmalıdır. Geliştirilebilir ve alışkanlığa dönüştürülebilir bir beceri olduğu için bireyin yanı sıra ailelere ve öğretmenlere büyük sorumluluk düşmektedir. Öğrencilerin hayat boyu kullanabilecekleri okuma becerisinin kazanılması ve geliştirilmesinde öğretmenlerin rolü büyüktür. Okullarda öncelikle öğretmenlerin okumanın gerekliliğini ve önemini anlaması ve bu beceriye yeterli zamanı ayırması gerekmektedir. Bunun yanında öğrenci, okuma becerisinin kendine kazandıracaklarını bilmeli yani öğrencide bir farkındalık oluşturulmalıdır. Birey edindiği tüm bilgilerin doğruluğunu bu şekilde kontrol edebileceğini bilmelidir. Okuma becerisi ile önündeki engelleri aşabileceğinin ve zor şartlarda dahi akranlarıyla eş değer bilgiler edinebileceğinin bilincinde olmalıdır. Okuma becerisi çocuğun iş yaşamında, sosyal hayatında ve insan ilişkilerinde ve kişilik gelişiminde önemli bir yer tutar (Ceran ve Karabacak, 2013).

Okuma dinleme/izleme, konuşma ve yazma ile birlikte dört temel dil becerisinden birisidir. Dil öğrenimi doğrusal bir faaliyet olmadığından öğretmenler dört temel dil becerisinin kazandırılmasında tek bir öğrenme öğretme yaklaşımı benimsenmemeli, farklı öğretim yöntem ve teknikleri bir arada ve dengeli şekilde kullanılmalıdır. Öğretmenler öğrenme öğretme süreci planlarken öğrencilerin bireysel farklılıkları (hazır bulunuşluk düzeyleri, öğrenme stilleri ve ihtiyaçları, sosyokültürel farklılıkları vb.) göz önünde bulundurmalıdır. Kullanılan öğretim yaklaşımları ve öğrenme etkinlikleri öğrencilerin önceki öğrenmelerini geliştirmeli, yanlış öğrenmeleri düzeltmeli, ilgilerini çekmeli, sınıf içinde ve dışında anlamlı uygulamalar yapmaları için teşvik etmelidir (Milli Eğitim Bakanlığı [MEB], 2019).

Okuma beyinde gerçekleşen anlam kurmaya yönelik bir süreç olduğu için değerlendirme, düşünme, problem çözme, hayal etme gibi ögeler süreçte yer almaktadır. Anlam kurmada yazarlar kendi fikirlerini, kelimeleri, cümleleri, paragrafları ve çeşitli görsel şekilleri kullanarak ortaya koymaktadır. Okuyucu okuma sırasında ön bilgilerini, deneyimlerini ve düşünme becerilerini kullanarak metinde sunulan görseller ve diğer kavramlardan da yararlanarak yeniden anlam kurmak durumundadır. Kısacası okumada anlam kurma; okuyucunun yazılı dildeki sembolleri tanıma ve algılamasına, dilsel bilgisine, zihinsel becerilerin ve dünya ile ilgili tecrübelerine dayanır. Ayrıca okuyucunun ilgisi, motivasyonu, okuma amacı ve okumanın gerçekleştiği ortamdan etkilenir. Okumanın gerçekleşebilmesi okuyucunun kelimeyi tanımasına bağlıdır. Kelimenin tanınması okuyucunun zihinsel sözlüğünü kullanarak anlamı belirlemesine fırsat tanımaktadır. Kelime anlamlandırılırken ön bilgi kesinlikle kullanılmaktadır. Eğer kelime tanıma yanlış ve yetersiz ise metin anlaşılmamaktadır. Anlamlandırılan kelime ve cümleler kısa dönem belleğe yerleşmekte ve burada okuyucu ön bilgilerini de kullanarak, ilgileri doğrultusunda bütünü anlamını elde etmeye çalışmaktadır. Elde edilen anlam uzun dönem belleğe yönlendirilmekte, böylece okuma ve anlama gerçekleşmektedir. Okuma becerisinin kazanımı sağlandıktan sonra, sunulan okuma materyalleri daha karmaşık hale gelmektedir. Sadece yazarın fikirlerini anlamak iyi bir okuma için yeterli değildir. İyi bir okuma farklı metinleri, farklı yöntemleri farklı becerileri kullanmakla gerçekleşmektedir (Akyol, 2015).

Okumanın prensipleri şu şekilde ifade edilmiştir:

- Okuma anlam kurma sürecidir. Okuyucunun ön bilgileri anlam kurma sürecine yardım eder.
- Okuma akıcı olmak zorundadır. Okuyucu kelimeleri yeterince hızlı tanıyıp ayırt edemiyor ise metnin anlamını kaçırmış olacaktır. Zayıf okuyucular genellikle bu sorunla karşı karşıya kalırlar ve tüm enerjilerini kelime tanıma için harcarlar.
- Okuma mutlaka stratejik olmalıdır. Okuyucu okuma amacına, metin düzeyine ve okuma deneyimlerine bağlı olarak okuma sürecini düzenleyebilmelidir.
- Okumak için motive olmak gerekir. Okuyucunun ilgisi, dikkati, seçimi okuma sürecinde etkilidir ve okumaya karşı güdüler.

- Okuma sürekli gelişen bir beceridir. Okuma hayat boyu devam eden düzenli bir alışkanlıktır (Anderson ve diğerleri, akt. Akyol, 2015). Belirtilen prensiplerden de anlaşılacağı üzere okumanın bilişsel bir süreç olmasının yanında duyuşsal boyutuna da vurgu yapılmaktadır.

Okuma becerileri Snow, Burns ve Griffin (1998) tarafından şu şekilde ele alınmıştır:

1. Seslerin alfabetik olarak nasıl temsil edildiğini kavrama,
2. Okumada akıcılığı sağlamak için farklı metin türlerinde okuma yapma,
3. Ön bilgileri aktif hale getirme, deneyimlerinden yararlanma ve kelime hazinesi,
4. Anlamayı kontrol etmek ve yanlış anlamaları fark edip düzeltme,
5. Okumaya karşı ilgi ve motivasyon.

Okuma becerisi, normal dil becerilerine sahip çocuklar tarafından öngörülebilir bir şekilde kazanılır. Burada yapılması gereken çocuklukta motivasyonu artıran etkili okuma eğitimi ve okuma pratiği yapma fırsatları yaratılmalıdır. Bu becerilerden herhangi birinin aksamaması, okumanın gecikmesi veya engellenmesi olasılığını artırır (Snow, Burns ve Griffin, 1998). Okuma pratiklerinde çocuğun motivasyonunu sağlamada çocuk kitaplarının özellikle resimli çocuk kitaplarının özel bir yeri vardır. Resimli çocuk kitaplarının okumaya hazırlık ve okuma becerilerinin geliştirilmesinde kullanılması bu uygulamaların keyifli ve ilginç olmasını sağlar. Çocuk kitapları çocukların anlama ve yorum becerilerinin gelişimi için doğal bir ortam hazırlar. Ayrıca çocuk kitapları zengin ve çeşitli bir kelime dağarcığını oluşmasına yardım eder (Bissett, 1969).

Okuma becerilerinin neler olduğuna baktığımızda temel olarak bireyin yazı dili ve metinleri okuma, anlama, yorumlama ve deşifre etme kapasitesi ile ilgili yetenekler olduğu görülecektir. Okuma becerileri, iş yerinde veya günlük hayatımızda, e-postalar, mesajlar, mektuplar ve diğer yazılı mesajlar gibi yazılı materyalleri anlamak ve bunlara yanıt vermek veya yanlış iletişim kurmayı engelleme gibi işlevleri vardır. Okuma becerileri aynı zamanda, anlama, akıcılık, kelime bilgisi ve okuyucuların metinleri yorumlamalarına ve metinlerde anlam bulmalarına yardımcı olan stratejiler dahil olmak üzere genel okuryazarlık becerilerini geliştirmek için birlikte çalışan birkaç temel yönü kapsayabilir. Okuma becerilerini geliştirmenin çeşitli yolları vardır. Akıcılığı geliştirmek için hızlı okuma alıştırmaları yapılabilir veya bilinmeyen kelimelerle karşılaşıldığında not almak gibi. Aşağıdaki öneriler ayrıca okuma becerisini geliştirmek için yararlı olabilir.

- Her gün okumak için zaman ayırma.
- Okuma hedefleri belirleme.
- Okuduğunuz metinleri ön izleyin.
- Okuma amacı belirleme
- Temel okuma stratejilerini uygulama.
- Okurken not alma
- Okunanları özetleme (Indeed Editorial Team, 2021).

3. DİJİTAL KİŞİSELLEŞTİRME

21. yüzyılda uygun maliyetli, akıllı, taşınabilir kişisel teknolojilerin ortaya çıkmasıyla kişiselleştirme seçenekleriyle ilgili önemli bir tarihsel değişim yaşandı. Bazı eğitimciler bu değişimi “dijital kişiselleştirme devrimi” olarak adlandırmaktadır. Bu teknolojiler, sağladıkları özelleştirme seçenekleri aracılığıyla kullanıcı uygulamalarını etkiledi. Bu teknolojiler için geliştirilen yazılımlar, çocuklara deney yapma, kendi multimedya içeriklerini oluşturma ve kendi kendilerine öğrenme fırsatı sunmaktadır (Kucirkova, 2017).

Okuma eğitiminde dijital kişiselleştirmenin büyük bir potansiyele sahip olduğu söylenebilir. Bu dijital kişiselleştirme potansiyelini sadece öğretim yöntemi (bireysel öğretim) ve materyal (çocuk kitapları, oyuncaklar) boyutunda değil aynı zamanda ticari olarak düşünebiliriz. Geleneksel basılı kaynaklarda kişiselleştirmeyi sağlamak çok kolay değil ancak dijital teknolojilerde daha rahat ve birçok alternatifi bulunuyor. Okullarda yer alan etkileşimli beyaz tahtalar, bilgisayarlar, mobil teknolojiler dijital kişiselleştirmenin sınıf ortamına entegrasyonunu kolaylaştırmaktadır. Bazı eğitimcilerin öğretmenlerin rollerini azaltması, dikkat dağınıklığına yol açması, kişisel veri güvenliği, ticarileşme gibi gerekçelerle

olumsuz görüşleri olmasına rağmen dijital kişiselleştirmenin motivasyonu, hayal gücü ve yaratıcılığı artırdığı konusunda araştırma sonuçları bulunmaktadır (Kucirkova ve Flewitt, 2019). Burada en önemli sorular şunlar olabilir: Kişiselleştirmeden neyi kast ediyoruz? Kişiselleştirme ne demek? Bir materyali nasıl kişiselleştirebiliriz? Kişiselleştirmeyi sağlayabilmek için öncelikle öğrenciyi çok iyi tanımalıyız ve kişisel bilgilerine ihtiyaç duyarız. Bunu ilgi, ihtiyaç, düzey yönünden ilgi envanterleri, gözlem, görüşme, kişisel bilgi formları ve deneyimlerini kullanabiliriz. Kişiselleştirmenin sağladığı olumlu yönleri inandırıcılık, motivasyon, ilgi çekme gibi daha çok duygusal yönden katkı sağlamasıdır (Ertem, 2013).

Kişiselleştirme; bireylerin ihtiyaç, alışkanlık, yaşam tarzı, beğeni, tutum ve tercihlerinin göz önünde bulundurulmasıdır (Taylor ve Adelman, 1999). Şimşek ve Çakır (2009) ise kişiselleştirmeyi eğitimsel açıdan; “Öğrencilerin deneyimlerini ve ilgilerini eğitim içeriğine yerleştirmek.” (s. 278) olarak tanımlamışlardır. Dijital kişiselleştirme, dijital teknoloji, dijital medya ve pedagojinin önemli bir bileşenidir. Dijital kişiselleştirme, teknolojik uygulamalarda, tasarımda ve eğitimde kullanılan şemsiye kavramdır; bireyler için anlamlı deneyimlerin ve bireysel özelliklerin dijital teknoloji ve medya uygulamalarında etkinleştirilmesi ve kullanılması sürecidir. Kişiselleştirme çeşitli biçimlerde ve düzeylerde olabilir. En basit düzeyde, bir kitap üzerine yazılmış çocuğun adı veya baş harfleri olabileceği gibi daha karmaşık düzeyde kişiselleştirme kullanıcıların kendi ses kayıtlarını, resimlerini veya metin ekleme gibi bir çoklu ortam formatında olabilir. Bu uygulamalarda kişiselleştirme “bireye özgün içerik üretmek” anlamında kullanılır. Öte yandan alternatif olarak bir çocuğun bir aktiviteye katılımını sağlamak için onu motive etmek için de kişiselleştirme kullanılabilir. Burada çocukların yeni bir şey üretmeleri gerekmez sadece seçenekler sunulur ve çocuk beğendiği, istediği, kendine uygun gördüğü seçeneği tercih eder (Kucirkova ve Flewitt, 2019).

Kişiselleştirme çoklu ortam teknolojilerinin ortaya çıkışıyla ön plana çıkan, 21. yüzyılda okumanın altı temel yönünden biri olarak tanımlanmıştır. E-kitaplar da dahil olmak üzere çocuk kitapları, çevrimiçi hikayeler, hediyeler ve akıllı oyuncaklar farklı biçimlerde ve farklı amaçlarla dijital kişiselleştirmenin en yaygın kullanıldığı uygulamalar olarak göze çarpmaktadır. Kişiselleştirilmiş kitaplar, okuyucuların bireysel ihtiyaç ve tercihlerine göre değiştirilen dijital veya basılı kitaplardır. Kişiselleştirilmiş basılı kitaplar, bir çocuğun adına veya hikâye resimlerinde çocuğun özelliklerine göre ayarlanmış hikâye çizimleri içerebilir. E-kitaplar ve uygulamalarda, mevcut kişiselleştirme özellikleri kullanarak çocukların değiştirebilecekleri üç temel özellik bulunur: (1) kendi ses kayıtları (2) kendi yazılı metinleri (3) kendi resimleri. Örneğin, çocuklar kendi çoklu ortam hikâyelerini oluşturabilirler. Çocuklar bir hikâye şablonuna kendi seslendirmelerini veya çizimlerini ekleyebilir ve ana hikâye karakterlerini kendi adlarıyla değiştirebilirler. Biten kişiselleştirilmiş hikâyeler ekranda okunabilir veya ciltsiz olarak sipariş edilebilir ve istenirse geleneksel şekilde basılı bir hikâye olarak okunabilir (Kucirkova ve Flewitt, 2019). Dijital ortamların sunduğu diğer kişiselleştirme özellikleri (renk, ses, animasyonlar, boyut, yazı tipi, stil, arka plan rengi ve ad gibi) bakımından öğrencilerin motivasyonunu, merakını ve ilgisini arttırmaktadır (Ertem, 2013).

Akıllı oyuncaklarla kişiselleştirme, örneğin çocuklar, akıllı oyuncaklarını, yerleşik ses tanıma özellikleri aracılığıyla seslerini tanımları veya seçilen bir seçenikle komutlarına yanıt vermeleri için oluşturulmuştur. Etkileşimli oyuncak çocuğun adını, en sevdiği renkleri, yiyecekleri ve daha fazlasını hatırlarken değişikliklere de uyum sağlayabilmektedir. Akıllı oyuncaklar, 2020 yılında dünya çapında 11,3 milyar dolarlık bir pazarı temsil ediyor. Kişiselleştirilmiş dijital kitaplarda gittikçe artan bir popüleriteye sahiptir, örneğin, tasarlanan bir çocuk kitabı Wonderbly, 2012 ve 2017 yılları arasında 135'den fazla ülkede 2 milyon kopya satmıştır. Bazı dijital oyuncaklar, okul pazarına robotik teknoloji olarak giriş yapmıştır ve dijital çocuk kitaplarıyla birlikte aileler ve okullar en büyük satış pazarını oluşturmaktadır (Kucirkova ve Flewitt, 2019).

Kişiselleştirme konusunda yapılmış bazı araştırma sonuçlarına baktığımızda, Ertem (2013) tarafından yapılan çalışmada kişiselleştirilmiş ve kişiselleştirilmemiş çevrimiçi metinlerin ilkökul beşinci sınıf öğrencilerinin anlama ve okumaya yönelik tutumları üzerindeki rolü incelenmiştir. Araştırmada çevrimiçi metinlerin kişiselleştirilmesinin öğrencilerin okuduğunu anlamalarına etki edip etmeyeceği ve öğrencilerin okumaya yönelik tutumları (keyif, motivasyon, ilgi, inanç) çevrimiçi metinlerde kişiselleştirme kullanımından etkileniyor mu? Sorularına cevap aranmıştır. Araştırmanın sonucunda her iki grup katılımcılar okuduğunu anlama açısından anlamlı bir farklılık göstermemiştir. Çalışma kişiselleştirilmiş ve kişiselleştirilmemiş çevrimiçi metinlerin ve çevrimiçi hikâye kitaplarının öğretim amaçlı olarak başarıya ulaşabileceğini savunmaktadır. Çevrimiçi metin kullanma yolu ile gelecek vaat eden çocuk kitaplarının sınırlı olmasının önüne geçilebileceğini belirtmektedir. Araştırmanın

sonucunda kişiselleştirilmiş çevrimiçi metinlerin motivasyonsuz ve ilgisiz öğrencilere yardımcı olabileceği belirtilmiştir. Ayrıca çevrimiçi metinleri kişiselleştirmenin ilkökul öğrencilerinin katılımını arttırmaktadır. Bunun nedeninin ise öğrencilerin çevrimiçi metinlerin bazı özelliklerini kontrol edebilmeleri ve seçmelerine olanak tanınması olarak gösterilmiştir. Aynı zamanda kişiselleştirmenin insan ve bilgisayar etkileşiminde entegre edilmesi için çaba harcanması gerekmektedir. Kişiselleştirme ile ilgili sadece okuma alanında değil matematik problemlerini anlama ve çözümünde kişiselleştirme ve bilgisayar destekli öğretimin etkisini araştıran çalışmalarda yapılmıştır (Anand ve Ross, 1987; Davis-Dorsey, 1989; Lopez, 1990). Bu araştırmaların sonuçlarında genel olarak kişiselleştirilmiş öğretim yönteminin en başarılı yöntem olduğu, öğrenci başarılarını artırdığı ve öğrencilerin tutumlarında olumlu değişimlere yol açtığı bulunmuştur.

Dijital kişiselleştirmenin çocukların ve yetişkinlerin gelişim potansiyeli ile ilişkisini incelemek ve öğretmenlerin ve uzmanların dijital medya kullanımına ilişkin anlayışlarını belirlemek için Kucirkova ve Flewitt (2019) tarafından başka bir araştırma yapılmıştır. Katılımcıların seçilen bir konu hakkındaki algıları, duyguları, tutumları ve fikirlerini tespit etmek amacıyla odak grup görüşmesi yöntemi kullanılmıştır. Araştırma sonucunda özellikle öğretmenler dijital kişiselleştirme ve öğrencilerin kendi sorumluluklarını almaları konularında endişe duymaktadır ancak uzmanlar bu sorunları göz ardı ederek önemli olanın teknolojik iyileşme olduğu ve buna kazanç olarak baktığı bulunmuştur. Diğer taraftan Orlando (2009) beş yıl boyunca Avustralyalı öğretmenlerin teknoloji kullanımını incelediği araştırmasında öğretmenlerin dijital teknolojilere ilişkin ön yargılarının, bilgilerinin, öğrenme organizasyonlarının, pedagojilerinin ve öğretime yönelik temel yaklaşımlarının zaman içinde önemli ölçüde değiştiğini buldu.

4. SONUÇ

Dijital teknolojiler tek başına eğitimi yeniden şekillendirmesi beklenemez. Ancak eğitimciler öğrencileri daha iyi tanımak, öğrenmeye daha fazla zaman ayırmak ve öğretmek için dijital teknolojileri kullanabilir. Dijital teknolojilerin, bireyselleştirilmiş öğretim, işbirliği, yaratıcılık, iletişim, bilgi toplama, bilgi organizasyonu gibi farklı alanlarda birçok faydası vardır. Bu teknolojik araçlar, öğretmenlerin öğrenciler arasındaki farklılıklarla baş etmesine yardımcı olabilir. Bu sadece öğretimi bireyselleştirmek, öğrencinin güçlü ve zayıf yönlerini keşfetmek için değil, aynı zamanda gerçek kişiselleştirilmiş öğrenmenin bir göstergesi olarak her bireyin ilgi alanları, tercihlerinin dikkate alınmasını sağlamak için katkı sağlar (Twyman, 2018). Kanıtlar, bilişsel destekli dijital teknolojinin öğrencilerin performansını önemli ölçüde iyileştirebileceğini göstermiştir. Farklı öğrenme becerilerine sahip öğrenciler için öğrenmeyi kişiselleştirme potansiyeline sahiptir. Her öğrencinin bilişsel stilleri ve yetenekleri farklı olduğu için her bir öğrenci için sunulan geri bildirim, ipuçları, açıklama farklı olacaktır (Zheng, 2021). Dijital teknolojiler kişiselleştirme aracıyla ile tamda bunu sağlamayı hedeflemektedir.

Dijital kişiselleştirme nispeten yeni bir gelişme alanı olmasına rağmen, yetişkinler çocukların kişiselleştirilmiş kaynaklarla etkileşimine aracılık edebilir; örneğin, çocukların dijital kitapları için şablonlar sağlayabilirler veya oyuncağın beraberindeki uygulamasını kullanarak uzaktan bir akıllı oyuncağa özel komutlar verebilirler. Kullanımda olan bu özellikler, katılımcıların dijital kişiselleştirme ile çocuklara ve kendi ajanslarına ilişkin bakış açılarını değiştirebilir. Son yıllarda ülkemizde de yaygın şekilde (TRT Çocuk Dijital Kütüphane, Kidly vb.) çevrim içi okuma platformlarının arttığı ve öğrencilerin bu platformları severek takip ettiği görülmektedir. Bu platformların alt yapılarını geliştirerek, kişiselleştirilmiş kitaplar tasarlayarak çocuk okuyucularla buluşturması okuma alanında önemli bir gelişme olacaktır.

Öğretmenlerin sınıf içinde dijital kişiselleştirme kullanımını konusunda rolü önemlidir. Bu nedenle onların dijital kişiselleştirmeye yönelik olumsuz tutumlarının, çocukların dijital metinlerle yaratıcı katılımını destekleyecek biçimde değişmesi gelecekteki tasarımlar ve gelişimler için kritik öneme sahiptir. Bu alanla ilgili diğer sonuçlar şu şekilde sıralanabilir:

1. Sınıfta dijital kişiselleştirilmiş teknolojinin kullanımını ve farklı tasarımlarını inceleyen boylamsal araştırmalara ihtiyaç duyulmaktadır.
2. Kişiselleştirilmiş çocuk kitapları için mevcut olan çeşitli kişiselleştirme düzeyleri, gelecekteki araştırmalar için iyi bir ilham kaynağı olabilir. Bu, çocukların öğrenmesini potansiyel olarak etkileyen çok çeşitli kişiselleştirme seçeneklerine örnek teşkil edebilir.

3. Okuma süreçleri içerisinde dijital kişiselleştirmenin özellikle kelime öğrenme, anlama, çocuğun kitapla olumlu bir bağ kurması, okuma alışkanlıkları kazandırılması boyutlarında katkıları olduğu bulunmuştur.

4. Yapılan araştırmalar yaratıcılık ve kişiselleştirme arasında bir bağlantı olduğunu ancak dijital (teknolojiye dayalı) ve dijital olmayan kaynaklar arasında kesin bir ayırım yapmanın zor olacağını ortaya koymaktadır (Kucirkova, 2017).

Dijitalleşme son yıllarda hayatımızın hemen her alanında kendini göstermekte ve zaman tasarrufu, kolaylık sağlama vb. açılarından fayda sağlarken bazı endişeleri de beraberinde getirmiştir. Özellikle dijitalleşme ile yalnızlaşmaya başlayan toplumumuzda akıllı telefon tablet vb. dijital araçları kullanma yaşının oldukça düşmesi aile içi iletişimi zayıflatmakta ve aile bireylerinin birbirlerine ayıracakları kaliteli zamanı azaltmaktadır. Bunun yanında dijital platformlarda dijital ayak izleri bıraktığımız düşünüldüğünde çocukların güvenliklerini sağlama kaygısı da kendini göstermektedir. Kişiselleştirme adına yapılacak eylemlerin bu noktada çok dikkatli seçilmesi gerekmektedir. Özellikle çocukların fotoğraf ve kişisel bilgilerinin kullanılması çocuklar için cezbedici ve ilgi çekici olsa da bazı güvenlik sorunlarını da beraberinde getirecektir. Bu noktada dijital kişiselleştirmenin avantajlarından yararlanmak adına yerinde seçimler yapmak, güvenliğe dikkat etmek ve amaca yönelik tercihler yapmak ailenin ve öğretmenlerin rehberliğini gerektirmektedir.

KAYNAKÇA

- AKYOL, H. (2015). *Türkçe İlk Okuma Yazma Öğretimi*. Ankara: Pegem.
- ANAND, P., G. & ROSS, S., M. (1987). Using computer-assisted instruction to personalize arithmetic materials for elementary school children. *Journal of Educational Psychology*, 79(1), 72-78.
- BISSETT, D. (1969). *The amount and effect of recreational reading in selected fifth grade classes*. Unpublished doctoral dissertation, Syracuse University, Syracuse, NY.
- CERAN, D. & KARABACAK, E. (2013). Okuma Becerileri seçmeli dersine yönelik öğretmen görüşlerinin değerlendirilmesi. *International Journal of Social Science*, 6(7), 247-275.
- COŞKUN, E. (2002). Okumanın hayatımızdaki yeri ve okuma sürecinin oluşumu. *Türklük Bilimi Araştırmaları*, 11, 231-244.
- DAVIS-DORSEY, J., K. (1989). *The role of context personalization and problem rewording in the solving of math word problems*. Unpublished doctoral dissertation, Memphis State University, Memphis.
- ERTEM, İ., S. (2013). The influence of personalization of online text on elementary school students reading comprehension and attitudes toward reading. *Journal of Progressive Education*, 9(3), 218-228.
- INDEED EDITORIAL TEAM (2021). How to Improve Your Reading Skills. www.indeed.com/career-advice/career-development/how-to-improve-reading-skills, Erişim: 16.09.2021.
- KUCIRKOVA, N. (2017). *Digital Personalization in Early Childhood: Impact on Childhood*. London: Bloomsbury.
- KUCIRKOVA, N. & FLEWITT, R. (2019). The future-gazing potential of digital personalisation in young children's reading: views from education professionals and app designers. *Early Child Development and Care*, 190(2), 135-149.
- LOPEZ, C., L. (1990). Personalizing math problems. Paper presented at the annual meeting of the Association for Educational Communications and Technology, Anaheim. (ERIC Document Reproduction Service No. ED 323 939)
- MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞI [MEB] (2019). Türkçe Dersi Öğretim Programı (İlkokul ve Ortaokul 1-8. Sınıflar), <http://mufredat.meb.gov.tr>, Erişim: 09.10.2021.
- ORLANDO, J. (2009) Understanding changes in teachers' ICT practices: A longitudinal perspective, *Technology, Pedagogy and Education*, 18(1), 33-44.

- SNOW, C. E., BURNS, S. M. & GRIFFIN, P. (1998). *Preventing Reading Difficulties in Young Children, Executive Summary*. National Research Council, National Academy of Sciences. Courtesy of National Academy Press.
- ŞİMŞEK, N., & ÇAKIR, Ö. (2009). Effect of personalization on students' achievement and gender factor in mathematics education. *International Journal of Social Sciences*, 4(4), 278-282.
- TAYLOR, L. & ADELMAN, H. S. (1999). Personalizing classroom instruction to account for motivational and developmental differences. *Reading & Writing Quarterly*, 15(4), 255-277.
- TWYMAN, J., S. (2018). Digital Technologies in Support of Personalized Learning U.S. Department of Education. <https://files.eric.ed.gov/fulltext/ED607620.pdf> Erişim Tarihi:13.10.2021.
- ZHENG, R. (2021). Personalization with Digital Technology: A Deep Cognitive Process Perspective. In M. Khosrow-Pour (Ed.), *Research anthology on artificial intelligence applications in security*. (pp. 2000-2026). Hershey, PA: Information Science Reference/IGI Global Publishing.